

ÄMNESLÄRARPROGRAMMET MOT GYMNASIESKOLAN, INRIKTNING SPECIALIDROTT

SUBJECT TEACHER EDUCATION PROGRAM IN THE UPPPER-
SECONDARY SCHOOL, SPECIAL ATHLETIC

300 högskolepoäng - 300 credits

Program kod: ÄMSPE

Nivå: Grundnivå och avancerad nivå

Fastställt av: Grundutbildningsnämnden 2011-03-01

Version: 2

Gäller från: Höstterminen 2015

Allmänna mål

Allmänna mål

Utbildning på avancerad nivå skall väsentligen bygga på de kunskaper som studenterna får inom utbildning på grundnivå eller motsvarande kunskaper.

Utbildning på avancerad nivå skall innebära fördjupning av kunskaper, färdigheter och förmågor i förhållande till utbildning på grundnivå och skall, utöver vad som gäller för utbildning på grundnivå,

- ytterligare utveckla studenternas förmåga att självständigt integrera och använda kunskaper,
- utveckla studenternas förmåga att hantera komplexa företeelser, frågeställningar och situationer, och
- utveckla studenternas förutsättningar för yrkesverksamhet som ställer stora krav på självständighet eller för forsknings- och utvecklingsarbete.

(Högskolelagen 1 kap 9§)

Examensmål

Läroutbildningen är en akademisk professionsutbildning. Den är också ett av statens medel för att uppnå målen för förskola, förskoleklass, fritidshem, grundskola, gymnasieskola och kommunal vuxenutbildning. Utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet, främja ett vetenskapligt förhållningssätt samt förbereda för en kommande yrkesutövning och för fortsatt professionell utveckling. Det innebär att utbildningen ska ge de studerande förmåga till självständig och kritisk bedömning, förmåga att självständigt lösa problem samt förmåga att följa kunskapsutvecklingen inom det yrkesområde och de ämnen/ämnesområden utbildningen avser. De ingående kurserna ska alla ha en tydlig inriktning mot något eller några av de mål som föreskrivs i examensbeskrivningen för ämneslärarexamen. Innehållet ska vidare relateras till de olika skolformernas/verksamhetsområdenas styrdokument.

Utbildningen ska präglas av ett nära samarbete mellan GIH och regionens förskolor, fritidshem och skolor så att en nära koppling till relevant forskning, verksamhet i förskola, fritidshem, skola samt samhällets krav kännetecknar utbildningen.

För ämneslärarexamen ska studenten visa sådan kunskap och förståelse som krävs för att självständigt arbeta som ämneslärare i den verksamhet som utbildningen avser. Studenten ska även visa kunskap och förmåga för annan undervisning för vilken examen enligt gällande föreskrifter kan ge behörighet.

Utbildningens uppläggning och innehåll syftar till att möta de krav och uppnå de mål som anges i högskoleförordningen:

Kunskap och förståelse

För ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i gymnasieskolan ska studenten:

- visa sådana ämneskunskaper som krävs för yrkesutövningen, inbegripet såväl brett kunnande inom ämnesstudiernas huvudområde som väsentligt fördjupade kunskaper inom vissa delar av detta område och fördjupad insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete,
- visa sådana kunskaper i didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det eller de ämnen som utbildningen avser och för den verksamhet i övrigt som utbildningen avser samt visa kännedom om vuxnas lärande,
- visa fördjupad kunskap om vetenskapsteori samt kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder, och visa kunskap om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen,
- visa sådan kunskap om barns och ungdomars utveckling, lärande, behov och förutsättningar som krävs för den verksamhet som utbildningen avser,
- visa kunskap om och förståelse för sociala relationer, konflikthantering och ledarskap,
- visa kunskap om skolväsendets organisation, relevanta styrdokument, läroplansteori och olika pedagogisk-didaktiska perspektiv samt visa kännedom om skolväsendets historia, och
- visa fördjupad kunskap om bedömning och betygsättning.

Färdigheter och förmåga

För ämneslärarexamen ska studenten:

- visa fördjupad förmåga att skapa förutsättningar för alla elever att lära och utvecklas,
- visa fördjupad förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom ämnen, ämnesområden och ämnesdidaktik,
- visa förmåga att ta till vara elevers kunskaper och erfarenheter för att stimulera varje elevs lärande och utveckling,
- visa förmåga att tillämpa sådan didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det eller de ämnen som utbildningen avser och för den verksamhet i övrigt som utbildningen avser,
- visa förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt i syfte att på bästa sätt stimulera varje elevs lärande och utveckling,
- visa förmåga att identifiera och i samverkan med andra hantera specialpedagogiska behov,
- visa förmåga att observera, dokumentera och analysera elevers lärande och utveckling i förhållande till verksamhetens mål och att informera och samarbeta med elever och deras vårdnadshavare,
- visa förmåga att kommunicera och förankra skolans värdegrund, inbegripet de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingarna,

- visa förmåga att förebygga och motverka diskriminering och annan kränkande behandling av elever,
- visa förmåga att beakta, kommunicera och förankra ett jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv i den pedagogiska verksamheten,
- visa kommunikativ förmåga i lyssnande, talande och skrivande till stöd för den pedagogiska verksamheten,
- visa förmåga att säkert och kritiskt använda digitala verktyg i den pedagogiska verksamheten och att beakta betydelsen av olika mediers och digitala miljöers roll för denna, och
- visa förmåga att i den pedagogiska verksamheten utveckla färdigheter som är värdefulla för yrkesutövningen.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För ämneslärarexamen ska studenten:

- visa självkänedom och empatisk förmåga,
- visa förmåga till ett professionellt förhållningssätt gentemot elever och deras vårdnadshavare,
- visa förmåga att i det pedagogiska arbetet göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna, i synnerhet barnets rättigheter enligt barnkonventionen, samt en hållbar utveckling, och
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och utveckla sin kompetens i det pedagogiska arbetet.

Programspecifika förmågor

En student på Ämneslärarprogrammet med huvudämnet i idrott och hälsa med inriktning gymnasieskolan ska efter avslutad utbildning ha förmågan att:

- röra sig allsidigt, utöva och anpassa rörelser och aktiviteter till olika sammanhang och miljöer
- kritiskt granska, analysera och värdera rörelser och rörelsepraktiker utifrån kunskapsbildning inom området idrott, fysisk aktivitet och hälsa
- planera, genomföra och värdera undervisning i relation till mål, innehåll, elevgrupper och lokala förutsättningar i syfte att stimulera varje elevs lärande och utveckling
- utveckla undervisningsmetoder och undervisningsinnehåll med utgångspunkt i ny kunskap och förändrade samhälleliga förutsättningar
- bedöma och värdera samt kommunicera och dokumentera elevers kunskaper,
- tolka och kritiskt granska skolans uppdrag, styrning och roll i samhället med utgångspunkt i olika perspektiv på utbildning,
- analysera och värdera undervisning för barn och ungdomar utifrån olika perspektiv på lärande och utveckling och i relation till kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, könsöverskridande identitet eller uttryck, sexuell läggning, ålder eller funktionsnedsättning
- tillämpa ett professionellt förhållningssätt i förhållande till skolans uppdrag, elever och vårdnadshavare samt skolledning och kollegor
- utvärdera och utveckla den egna lärarrollen avseende kommunikation och empatisk förmåga samt kunna identifiera sitt behov av vidare utbildning
- tillämpa ett vetenskapligt förhållningssätt
- analysera och värdera pedagogisk verksamhet med utgångspunkt i olika perspektiv på kunskap.

Innehåll och struktur

Ämneslärarprogrammet med inriktning mot arbete i gymnasieskolan om 300 eller 330 hp består av utbildningsvetenskaplig kärna, verksamhetsförlagd utbildning samt ämnes- och ämnesdidaktiska studier. Ämnesstudierna utgörs av ett huvudämne om 120 hp och ett andra ämne om 90 hp. I ämnena svenska, samhällskunskap eller musik krävs 120 hp vardera. I ämnesstudierna ingår två självständiga arbeten om 15 hp vardera eller ett om 30 hp.

Vid GIH ges examen för undervisning i gymnasieskolan med huvudämnet idrott och hälsa omfattande 120 högskolepoäng och 90 högskolepoäng i specialidrott (ämne två). Ämne två kan läsas på annat lärosäte där ämneslärarutbildning ges med examenstillstånd för det ämnet i enlighet med de möjligheter som ges utifrån fastställda ämneskombinationer (se SFS 2010:544).

Idrott och hälsa

Innehållet i huvudämnet Idrott och hälsa är varierat och växlar mellan teori och praktik. Studierna i de praktiskt inriktade momenten har karaktären av laborativ verksamhet där aktivt, praktiskt deltagande från studentens sida är en förutsättning för att inhämta kunskaper. Delar av utbildningen genomförs i fjäll-, sjö- och skogsmiljö. De tre första kurserna i huvudämnet ges på grundnivå och innehåller såväl rörelselära som humanbiologi och umanistiska/samhällsvetenskapliga perspektiv på idrott och hälsa. Den fjärde kursen ges på avancerad nivå och innehåller en ämnesspecifik fördjupning, forskningsmetodik samt ett självständigt arbete om 15 hp på avancerad nivå.

Självständigt arbete

För ämneslärarexamen ska studenten inom ramen för kursfordringarna ha fullgjort minst ett självständigt arbete om minst 30 högskolepoäng eller minst två sådana arbeten om vardera minst 15 högskolepoäng i ett eller två av de ämnen som studeras inom utbildningen. Självständigt arbete på grundnivå (15 hp) skrivs i ämne två. På GIH skrivs det självständigt arbete på avancerad nivå (15 hp) i huvudämnet Idrott och hälsa.

Den utbildningsvetenskapliga kärnan

Samtliga lärarstudenter läser en utbildningsvetenskaplig kärna som omfattar kurser om sammanlagt 60 hp. Kurserna behandlar dels för läraryrket centrala kunskapsområden, dels kunskapsområden som är specifika för det verksamhetsområde/skolform lärarexamen är inriktad mot. Studierna inom den utbildningsvetenskapliga kärnan ska anknyta till kommande yrkesutövning och omfatta följande:

- skolväsendets historia, organisation och villkor samt förskolans värdegrund, innefattande de grundläggande demokratiska värderingarna och de mänskliga rättigheterna,
- läroplansteori och didaktik,
- vetenskapsteori och forskningsmetodik,
- utveckling, lärande och specialpedagogik,
- sociala relationer, konflikthantering och ledarskap,
- uppföljning och analys av: lärande och utveckling,
- utvärdering och utvecklingsarbete.

Verksamhetsförlagd utbildning

Den verksamhetsförlagda delen av utbildningen är en viktig del av lärarutbildningen. Studenten får en skolplacering inom sitt huvudämne och sin inriktning i en av Stockholms läns kommuner. Den verksamhetsförlagda delen av utbildningen består av tre kurser om sammanlagt 30

högskolepoäng. Studenten kommer under sin verksamhetsförlagda utbildning placeras både på grund- och gymnasieskolan. För övrig information om den verksamhetsförlagda utbildningen hänvisas till dokumentet Verksamhetsförlagd utbildning för Ämneslärarprogrammet som finns tillgängligt på www.gih.se.

Utbildningens upplägg

De fyra första terminerna är gemensamma oavsett om studenten läser hela ämneslärarutbildningen vid GIH eller väljer att läsa ämne två vid annat lärosäte. Dessa omfattar såväl ämnesstudier i idrott och hälsa som den utbildningsvetenskapliga kärnan och verksamhetsförlagd utbildning. Efter den fjärde terminen skiljer sig studiegången åt beroende på val av andra ämne.

Andra ämnet läses från och med termin fem. De avslutande terminerna omfattar ämnesstudier inklusive ett självständigt arbete på avancerad nivå samt uvk och vfu som omfattar båda ämnena.

Kurser

Den utbildningsvetenskapliga kärnan (uvk), 60 högskolepoäng (hp)

Skolans uppdrag och lärandets villkor I, 22,5 hp grund

Skolans uppdrag och lärandets villkor II, 22,5 hp grund

Skolans uppdrag och lärandets villkor III, 15 hp avancerad

Verksamhetsförlagd utbildning (vfu), 30 högskolepoäng (hp)

Verksamhetsförlagd utbildning med ämnesdidaktik I, 7,5 hp grund

Verksamhetsförlagd utbildning med ämnesdidaktik II, 7,5 hp grund

Verksamhetsförlagd utbildning med ämnesdidaktik III, 15 hp avancerad

Huvudämne: Idrott och hälsa, 120 högskolepoäng (hp)

Idrott, didaktisk inriktning I, 30 hp grund

Idrott, didaktisk inriktning II, 30 hp grund

Idrott, didaktisk inriktning III, 30 hp grund

Idrott, didaktisk inriktning IV, inkl självständigt arbete 30 hp, avancerad

Ämne två

Av Högskoleförordningen (SFS 2010:544) framgår vilka ämnen som får kombineras i en ämneslärarexamen. Den som läser specialidrott 90hp som sitt andra ämne läser följande kurser vid GIH.

Specialidrott I, 30 hp grund

Specialidrott II, 30 hp grund

Specialidrott III, inkl självständigt arbete, 30 hp grund

Progression

Vetenskaplig progression

Ett viktigt inslag i utbildningen är studentens vetenskapliga skolning. Analogt med detta skall studenten inta ett reflekterande och kritiskt förhållningssätt till kunskap och kunskapsutveckling. Utbildningen skall därför genomsyras av ett kritiskt tänkande, problematisering och ökad självständighet. Vidare skall studenten utveckla förmågan till analys, tolkning och reflektion. Den vetenskapliga progressionen betonas särskilt inom forskningsmetodik, uppsatsskrivande och projektarbeten. I utbildningen kommer studenterna i kontakt med GIH:s olika forskningsområden

Ämnesprogression

Ämnesprogressionen inom huvudämnet breddas och fördjupas under utbildningens gång. Den didaktiska progressionen är ständigt närvarande i både teori och praktik. Ämnesstudierna genomsyras av gradvis fördjupad analys och reflektion. Inom området ingår även att erövra fördjupade kunskaper om hur omsorg om natur och miljö leder till en hållbar utveckling. Dessutom ges en fördjupning i kunskaper om mental och fysisk utveckling, mognad och tillväxt under barn- och ungdomsåren.

För de studenter som väljer specialidrott gäller även att ämnesprogressionen består av såväl breddning som fördjupning gällande kunskaper inom idrottsmedicin, träningslära som organisation och ledarskap inom idrottsrörelsen. Pedagogiska aspekter på såväl idrottsrörelsens arenor som skolans specialidrottsundervisning problematiseras.

Professionsprogression

Professionsutbildningen vilar på progression inom ämnesstudier, verksamhetsförlagd utbildning och den vetenskapliga kärnan där de successivt ökande kraven inom vfu utgör en viktig del. Studenten skall därtill förvärva insikter om den kroppsliga dimensionen i såväl lär- som kunskapsprocess. Vidare skall studenten bli förtrogen med hur kroppen medverkar i processer där föreställningar om identitet, genus, etnicitet och livsstilar utvecklas. I yrkesrollen ingår även att kunna stimulera till och hitta metoder för att utveckla en positiv inställning till fysisk aktivitet och förståelse för hur val av livsstil påverkar framtida hälsa. I yrkesprogressionen ingår också att tillvarata och systematisera egna och andras erfarenheter och relevanta forskningsresultat för framtida utveckling i yrkesverksamheten. Målsättningen är även att förbereda studenten för ett demokratiskt och pedagogiskt ledarskap samt att utveckla ömsesidig respekt, tolerans och empati. Detta utmynnar i att studenten utvecklar och formulerar en egen lärarfilosofi.

För de som väljer specialidrott som andra ämne gäller att utbildningen förbereder studenten för arbete med unga elitaktiva idrottsutövare inom en eller flera idrotter med fokus på att utveckla hela människan. Studenten ska bli förtrogen med träningslärans principer och grundläggande idrottsmedicinska kunskaper. Därutöver via ett humanistiskt/samhällsvetenskapligt perspektiv leda fram till specifika kopplingar till den kommande professionen som lärare i specialidrott i gymnasieskolan.

Relation till arbetsmarknad och anställningsbarhet

Examen från GIH värderas högt av arbetsgivarna och ger goda chanser till etablering på arbetsmarknaden. I enlighet med Högskoleverkets rapport från 2005:42 R: Etablering på arbetsmarknaden - examinerade 2001/02, liksom rapporten 2009:28 R Etableringen på arbetsmarknaden - examinerade 2005/2006, hävdar sig GIH:s studenter bäst bland landets alla universitet och högskolor.

För de studenter som väljer specialidrott, ligger arbetsmarknaden öppen såväl inom gymnasieskolor (RIG och NIU) med specialidrott och vid skolor med olika idrottsprofiler.

Kvalitetsutveckling

Grundutbildningsnämnden har det övergripande ansvaret för kvaliteten i utbildningarna. De studerandes deltagande i kvalitetsarbetet sker genom studeranderepresentation i grundutbildningsnämnden och i beredningsorgan, samt via kurs- och programvärderingar.

Kvalitetsarbetet sker systematiskt i syfte att säkra och utveckla utbildningens kvalitet i form av måluppfyllelse och progression, samt dess relevans för avnämare och relation till aktuell

forskning. Kursvärderingar genomförs under utbildningens gång. Resultat av kurs- och programvärderingar återkopplas till studenter, involverade lärare och programråd, samt finns tillgängliga vid lärosätet.

Examen

Ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i gymnasieskolan uppnås efter att studenten har fullgjort kursfordringar om 300 eller, när så krävs, 330 hp. Inom ramen för kursfordringarna ska studenten ha fullgjort minst ett självständigt arbete (examensarbete) om minst 30 hp eller minst två sådana arbeten om vardera minst 15 högskolepoäng i ett eller två av de ämnen som studeras inom utbildningen.

Av examensbeviset ska det framgå vilken inriktning studenten har fullgjort. Ämneslärarexamen vid GIH kan endast läsas med huvudämnet idrott och hälsa (120 hp) i kombination med ämne två omfattande 90 eller 120 hp (svenska, samhällskunskap).

Även generell examen, magisterexamen, erhålls om kursfordringar uppnås. Magisterexamen uppnås efter godkända kursfordringar på avancerad nivå omfattande sammanlagt minst 60 hp (1 års heltidsstudier). Examen ska innefatta ett huvudområde med kurser på avancerad nivå omfattande minst 30 hp. I huvudområdet ska ingå ett självständigt arbete om minst 15 hp. Benämningen är magisterexamen i Idrottsvetenskap.

Följande översättning till engelska språket av ovannämnda examensbenämningar skall införas på examensbeviset:

Degree of Master of Arts/Science in Upper Secondary Education. Degree of Master of Science with a major in Sport Science.

Tillgodoräknande

Den som vill ha prövat om tidigare utbildning eller verksamhet kan tillgodoräknas, inom ramen för utbildningen, kan ansöka om detta. (Dnr. Ö 2014/305 Tillgodoräknandeordning vid GIH.)

Övergångsregler

Den student som söker senare del till ämneslärarprogrammet enligt denna utbildningsplan och som på GIH är antagen till Lärarprogrammet enligt utbildningsplan gällande f o m 2007, kan ges dispens från de särskilda behörighetskraven om de är högre än vad som då gällde. Den som påbörjade utbildningen 2011 har rätt att slutföra sin utbildning enligt den utbildningsplan som fastställdes 2011-03-01, den som påbörjade sin utbildning 2012 och 2013 har rätt att slutföra sin utbildning enligt den utbildningsplan som reviderades 2012-03-21. Den som påbörjade sin utbildning med antagning ht 2014 har rätt att slutföra sin utbildning enligt den utbildningsplan som reviderades 2015-02-23.

Spärregler/förkunskapskrav

Områdesbehörighet A6c undervisningsämne Idrott och hälsa: Samhällskunskap 1b alternativt, Samhällskunskap 1a1 + 1a2, Idrott och hälsa 2 eller motsvarande kunskaper - se ovan Matematik 2a alternativt Matematik 2b, alternativt, Matematik 2c och Naturkunskap 2. (Naturkunskap 2 kan ersättas av kemi 1, fysik 1 och biologi 1.)

Tilläggskrav för inriktning - specialidrott: Utöver den särskilda behörigheten krävs att man styrker sina kunskaper genom att i ansökan sända in bevis på följande. 1) Minst 200 poäng godkända kurser från gymnasiet ämne Specialidrott, och/eller 2) minst ett års dokumenterad idrottsfarenhet på elitnivå (även junior) inom någon av Riksidrottsförbundets Specialidrottsförbund och/eller 3) dokumenterad tränar-/ledarfarenhet om minst 3 år. Två av tre kriterier ska vara uppfyllda för att anses uppfylla fordringarna för tilläggskravet för specialidrott.

För sökande till denna utbildning där områdesbehörighet A6c Idrott och hälsa används, ges ett generellt undantag från kravet på Idrott och hälsa 2. Den särskilda behörigheten anses uppfyllt genom godkänt betyg i Idrott och hälsa 1 om fordringarna i övrigt är uppfyllda. Detta undantag påverkar inte beräkandet av eventuella meritpoäng.

Övrigt

För att få möjlighet att genomföra de utbildningsmoment som är förlagda ute i skolor krävs ett registerutdrag från polismyndigheten. Riksdagen har beslutat att från och med den 1 april 2008 ska lärarstudenter som inom utbildningen genomför verksamhetsförlagd utbildning (vfu) genomgå en registerkontroll.

Avrådan

Uppstår hos lärarna eller utbildningsledningen tveksamhet om en studerandes möjligheter att fullfölja utbildningen med godkänt resultat eller om dennes lämplighet att utöva läraryrket, bör den studerande avrådas från att fortsätta studierna inom programmet. Denna avrådan bör ske så tidigt som möjligt i samråd med utbildningsledningen, studievägledningen och den studerande.